

Aktivitet 14. Tjek betydningen: Kommunikationskritisk kompetence

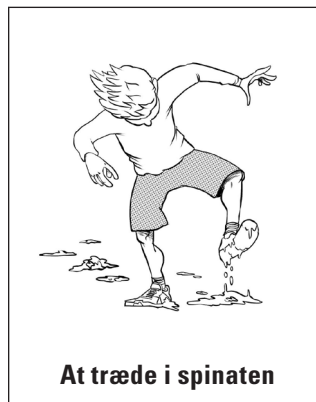
Læringsmål

- Du ved, at man skal være kritisk, når man søger på nettet.
- Du kan sammenligne hjemmesiders beskrivelse af ordsprogs betydning og foretage et reflekteret valg, når du vælger din kilde.

Ordsprog og talemåder er, som du allerede ved, en del af vores mundtlige sprog. Med et ordsprog eller en talemåde kan man hurtigt og præcist sige en hel masse. Ordsprog og talemåder er tit meget gamle. Peder Laale var en dansk ordsprogssamler, som levede i 1300-tallet. I 1506 udkom hans ordsprogssamling, som i øvrigt er Nordens ældste bevarede. I Peder Laales bog møder vi mange af de kendte ordsprog for første gang. Men hvad betyder de egentlig, og hvor kan man finde en forklaring?

Træde i spinaten

A) I dag bruges udtrykket kun i overført betydning: at gøre noget godt. I gamle dage skulle udtrykket dog forstås bogstaveligt. Man trådte i spinaten for at udvinde spinatsaft, ligesom man enkelte steder stadig træder i druer i vinproduktionen. Spinatsaften blev brugt til at lindre gigtsmerter, og det er derfra, den overførte betydning er opstået; man gjorde noget godt, når man udvandt medicin fra spinatbladene. Samtidig fik man også lidt motion, og det var jo heller ikke at foragte. Spinatsaft bruges ikke længere som gigtmiddel, da de moderne gigtmidler er betydeligt bedre.

B) Det betyder, at man utilsigtet kommer til at sige eller gøre noget dumt. Det er derfor synonymt med at dumme sig. Ved Det Internationale Melodi Grand Prix i 1957 fik Birthe Wilke og Gustav Winckler en tredjeplads med "Skibet skal sejle i nat", men trådte godt i spinaten ved at slutte med et gevaldigt smækkys på scenen, som forargede mange katolske fjernsynsseere i Sydeuropa, og derfor stemte de ikke på den danske sang.

- 1. Tror du forklaring A eller B er rigtig? Hurtigskriv i tre minutter, hvor du forklarer, hvilken du tror er rigtig, og hvorfor.**
- 2. Gå på nettet og find forskellige forklaringer på flere ordsprog og talemåder:**
 - **At skyde gråspurve med kanoner**
 - **Held i sprøjten**
 - **Ikke en kinamands chance**
 - **Man skal ikke kaste med sten, når man selv bor i et glashus**
 - **At have skeletter i skabet**
 - **Når enden er god, er alting godt.**
- 3. Når I har sammenlignet de forskellige forklaringer, skal I i gang med at undersøge de kilder, I har benyttet.**
 - **Undersøg, hvem der er afsender af jeres hjemmesider**
 - **Kan I have tillid til jeres kilder? Hvorfor/hvorfor ikke?**
 - **Hvad er hensigten med de forskellige hjemmesider? Hvem er hjemmesiden lavet til?**

Når I har besvaret spørgsmålene ovenfor, går I tilbage til jeres besvarelser og vælger på baggrund af jeres kildekritik, hvilke svar, I tror, der er korrekte. I samler op med en fælles snak i klassen med jeres lærer.